

Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2018-308 (mr. R.J. Paris, voorzitter en mr. C.I.S. Dankelman, secretaris)

Klacht ontvangen op : 8 mei 2017
Ingediend door : Consument
Tegen : Interbank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen Interbank
Datum uitspraak : 23 mei 2018
Aard uitspraak : Bindend advies

Samenvatting

De Commissie heeft geoordeeld dat Interbank (op basis van de overeenkomst tussen partijen) de bevoegdheid heeft om het variabele rentetarief voor een doorlopend krediet te allen tijde te wijzigen en dat Interbank deze wijzigingsbevoegdheid niet mag gebruiken op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is, rekening houdend met alle omstandigheden van het geval. De Commissie oordeelt dat niet is gebleken dat Interbank haar vrijheid om de rente (wel of niet) aan te passen heeft gebruikt op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is. De Commissie wijst de vordering van Consument af.

1. Procesverloop

De Commissie beslist met inachtneming van haar Reglement en op basis van de volgende stukken:

- het door Consument (digitaal) ingediende klachtformulier met bijlagen;
- het verweerschrift van Interbank;
- de repliek van Consument;
- de dupliek van Interbank.

De Commissie stelt vast dat partijen hebben gekozen voor bindend advies.

De Commissie stelt vast dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak kan daarom op grond van de stukken worden beslist.

2. Feiten

De Commissie gaat uit van de volgende feiten.

- 2.1. Consument heeft op 12 december 2008 een doorlopend krediet afgesloten bij de Bank.
- 2.2. In de kredietovereenkomst is opgenomen dat de kredietlimiet € 40.000,-- bedraagt, de kredietvergoeding 0,967% per maand is en dat met een effectieve rente op jaarbasis van 12,2% wordt gerekend.
- 2.3. Op de kredietovereenkomst zijn de Algemene Voorwaarden Doorlopend Krediet (hierna: 'de Algemene Voorwaarden') van toepassing. In de Algemene Voorwaarden is het volgende opgenomen:

“(…)

Artikel 3. Kredietvergoeding

(…)

b. De kredietvergoeding wordt van dag tot dag berekend over het uitstaande saldo en kan door Kredietgever, met inachtneming van de krachtens de wet gestelde maxima, worden gewijzigd. Kredietgever zal Client van iedere wijziging schriftelijk in kennis stellen.”

- 2.4. De Bank heeft de aan Consument in rekening gebrachte rente gedurende de looptijd van de kredietovereenkomst een aantal malen gewijzigd. Het verloop van de effectieve rente op jaarbasis is als volgt geweest:

Datum	Rente
12-2008	12,2%
6-2009	10,7%
9-2011	12,5%
2-2017	11,6%
6-2017	11,5%

- 2.5. In reactie op de klachtuiting van Consument van 22 mei 2016 heeft Interbank Consument verzocht om, via haar tussenpersoon, een aanvraag voor een persoonlijke lening in te dienen. Interbank heeft, na inzage in de financiële situatie en persoonlijke omstandigheden van Consument, een persoonlijke lening met een rente van 7,7% effectief op jaarbasis aangeboden. Consument heeft het voorstel afgewezen. Consument heeft toegelicht dat zij de afgelopen jaren te veel rente heeft betaald en vordert terugbetaling daarvan. Interbank heeft het tegenvoorstel van Consument afgewezen.

3. Vordering, klacht en verweer

Vordering Consument

- 3.1. Consument vordert dat Interbank wordt veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding. Consument heeft de schade berekend op € 10.000,--.
Daarnaast vordert Consument voortzetting van de kredietovereenkomst als persoonlijke lening tegen een rentetarief van 4,3%.

Grondslagen en argumenten daarvoor

- 3.2. Deze vordering steunt, kort en zakelijk weergegeven, op de volgende grondslag. Interbank is toerekenbaar tekortgeschoten in de nakoming van haar verplichtingen jegens Consument. Consument voert hiertoe het volgende aan:
- de door Interbank in rekening gebrachte rente is te hoog en heeft de ontwikkelingen van de Euribor niet gevolgd;
 - Consument heeft tevens gesteld dat Interbank het verweerschrift niet tijdig bij Kifid heeft ingediend waardoor het verweerschrift voor de beoordeling buiten beschouwing dient te worden gelaten. Consument voert hierbij aan dat de Bank op 26 juli 2017 in de gelegenheid is gesteld om een verweerschrift in te dienen. De termijn voor het indienen is vier weken. Het verweerschrift had uiterlijk op 23 augustus 2017 moeten zijn ingediend. Het verweerschrift is gedateerd op 23 augustus 2017, maar gefaxt op 25 augustus 2017 en daarmee buiten de termijn (Consument schrijft beide laatstgenoemde data als vallend in de maand juli, doch de Commissie neemt aan dat zulks een kennelijke verschrijving is).

Verweer Interbank

- 3.3. Interbank heeft de stellingen van Consument gemotiveerd weersproken. Voor zover nodig zal de Commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

4. Beoordeling

- 4.1. Het geschil ziet op de door Interbank in rekening gebrachte rente over het tussen partijen overeengekomen krediet. Daarnaast heeft Consument gesteld dat Interbank het verweerschrift in deze procedure te laat bij Kifid heeft ingediend.

De termijn van indiening van het verweerschrift door Interbank

- 4.2. De Commissie zal eerst het processuele argument van Consument behandelen alvorens zij ingaat op de inhoudelijke argumenten.

Consument heeft gesteld dat het verweerschrift door Interbank niet tijdig is ingediend op grond van het Reglement Geschillencommissie Financiële Dienstverlening, bemiddeling en (bindend) advies per 1 april 2017 (hierna: 'Reglement') en het verweerschrift op grond hiervan buiten beschouwing dient te worden gelaten bij de beoordeling. De Commissie oordeelt als volgt. Op 26 juli 2017 is Interbank per brief in de gelegenheid gesteld om het verweerschrift in te dienen. Zoals vermeld in de brief van 26 juli 2017 is de termijn voor het indienen van het verweerschrift gesteld op vier weken na dagtekening van deze brief. Deze termijn eindigde op 23 augustus 2017.

Uit het door Interbank overgelegde faxrapport blijkt dat Interbank het verweerschrift op 23 augustus 2017 naar Kifid heeft gefaxt, derhalve binnen de gestelde termijn.

Inhoudelijke beoordeling

- 4.3. Vaststaat dat Consument is bijgestaan door een financieel adviseur en dat Interbank slechts de rol van geldverstrekker heeft vervuld. Interbank heeft als financier een voorstel aan Consument gedaan, dat zij als wederpartij heeft aanvaard. Omdat Interbank slechts aanbieder is geweest in deze, was zij ten tijde van het afsluiten van het krediet slechts gehouden tot het toetsen van de aangevraagde financiering van Consument om te voorkomen dat sprake zou zijn van overkreditering, en tot het verschaffen van juiste informatie over de aangevraagde financiering. Het ligt op de weg van een adviseur om de persoonlijke financiële situatie van Consument in kaart te brengen, voorlichting te verstrekken over de (on)mogelijkheden, de consequenties en risico's die daarbij horen en vervolgens op zoek te gaan naar een passende financiering.
- 4.4. Ingevolge artikel 3 van de Algemene Voorwaarden wordt de rente van dag tot dag berekend en kan Interbank deze wijzigen met inachtneming van de krachtens de wet geldende maxima. De Commissie heeft geen aanleiding gezien om aan te nemen dat sprake is van een oneerlijk beding. De Commissie overweegt dat dit meebrengt dat Interbank de bevoegdheid toekomt om de rente te wijzigen. Een wijziging kan een verhoging of verlaging van die rente inhouden. De voor Consument bestaande onzekerheid over de ontwikkeling van de rente is inherent aan het gekozen renteregime. Hier tegenover staat in beginsel de vrijheid van Consument om desgewenst het krediet tot de kredietlimiet op te nemen en het krediet te allen tijde af te lossen.
- 4.5. Interbank is dus bevoegd de rente te wijzigen, maar mag die bevoegdheid niet gebruiken op een wijze die naar maatstaven en billijkheid onaanvaardbaar is (artikel 6:248 lid 2 Burgerlijk Wetboek). De vraag of Interbank binnen deze grenzen is gebleven, hangt af van de omstandigheden van het geval. De Commissie past bij de beoordeling hiervan, gelet op de aard van voornoemd artikel, de nodige terughoudendheid toe. Zie GC Kifid 2018-010, CvB Kifid 2014/005 en CvB Kifid 2014-007.

4.6. De volgende punten zijn hierbij van belang:

- heeft Interbank bij het vaststellen van het rentetarief de ontwikkelingen op de gelden/of kapitaalmarkt gevolgd;
- heeft Interbank nieuwe klanten met een vergelijkbaar krediet hetzelfde tarief in rekening gebracht;
- bestond voor Consument feitelijk de mogelijkheid het krediet af te lossen en elders een krediet te verkrijgen.

De Commissie houdt er rekening mee dat in het onderhavige geval het rentetarief niet gekoppeld is aan een externe rentevoet zoals een driemaands Euribortarief, zodat Interbank ook andere ontwikkelingen kan betrekken bij het bepalen van het rentetarief. Hiermee wordt in elk geval bedoeld ontwikkelingen als fundingskosten, de kosten van haar bedrijfsvoering en concurrentieoverwegingen. Anders dan in vergelijkbare zaken zal de Commissie niet ingaan op de vraag of hier sprake is van loktarieven, nu dat tussen partijen niet ter discussie staat.

4.7. Het is in beginsel aan Consument om te stellen en, bij gemotiveerde betwisting door Interbank te bewijzen dat Interbank op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is, gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheid om het rentetarief vast te stellen. Dit neemt echter niet weg dat van Interbank kan worden verlangd dat zij voldoende feitelijke gegevens verstrekt ter motivering van haar betwisting van de stellingen van Consument teneinde deze laatste aanknopingspunten te verschaffen voor haar bewijslevering. Zie Hoge Raad 20 november 1987, ECLI:NL:HR:1987:AD0058 en CvB Kifid 2017/008. Deze zogenoemde verzwaarde stelplicht hangt samen met de omstandigheid dat de door Consument te stellen feiten zich, anders dan Interbank stelt, afspelen in het domein van Interbank. Interbank is immers bij uitstek deskundige op het terrein van kredietverlening en kan daardoor beter beschikken over informatie op dit gebied dan Consument. Van haar mag, als professionele partij die actief is in de branche, verwacht worden dat zij de ontwikkelingen, ook op het gebied van (geadverteerde) rentetarieven, bij andere aanbieders van soortgelijke kredieten volgt. Gelet op het voorgaande concludeert de Commissie dat van de Bank mag worden verlangd dat zij voldoende feitelijke gegevens verstrekt ter motivering van haar betwisting dat zij op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar is, gebruik heeft gemaakt van haar bevoegdheid om de rente te wijzigen.

4.8. Interbank heeft in deze procedure inzicht gegeven in de vergelijkbaarheid van de aan Consument in rekening gebrachte rente en de rentetarieven die golden voor soortgelijke kredieten bij andere banken, en rentetarieven die werden gehanteerd voor nieuwe klanten met een vergelijkbaar krediet.

De Commissie heeft partijen ook verzocht nader aan te geven of Consument de mogelijkheid had om het krediet over te sluiten tegen een lagere rente.

4.9. Interbank heeft in deze procedure een overzicht overgelegd met daarin opgenomen de historische tarieven van haarzelf en vier andere geldverstrekkers voor vergelijkbare kredieten en risicogroepen. Uit dit overzicht blijkt dat de door Interbank aan Consument berekende rentetarieven over de periode 2008 tot en met 2017 niet significant en in onredelijke mate afwijken van de rentetarieven die de andere vier geldverstrekkers hanteerden bij een vergelijkbaar krediet.

Consument heeft naar het oordeel van de Commissie het tegendeel niet aangetoond. Verder komen de ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt die de Bank in de periode van 2009 tot en met 2017 noopten om tot wijziging van het rentetarief over te gaan (te weten veranderingen in de hoogte van de fundingskosten en de risicokosten), de Commissie niet zodanig onjuist of onredelijk voor dat sprake is van een wijziging die de onaanvaardbaarheidstoets overschrijdt. Daaraan doet, mede geldt op de strengheid van de toe te passen beoordelingsmaatstaf (artikel 6:248 lid 2 Burgerlijk Wetboek), niet af dat in deze zaak sprake was van een substantiële (risico)opslag.

Oversluiten

4.10. Het is mede van belang of voor Consument feitelijk de mogelijkheid bestond het krediet af te lossen en/of het krediet bij een andere kredietaanbieder over te sluiten. Interbank heeft aangevoerd dat Consument altijd de mogelijkheid heeft (gehad) om het krediet over te sluiten. Consument heeft dit niet betwist. Daarmee is niet komen vast te staan dat het krediet niet kon worden overgesloten en Consument feitelijk 'locked-up' is.

Slotsom

4.11. De Commissie heeft het verzoek van Consument om het verweerschrift van Interbank buiten beschouwing te laten niet gehonoreerd. De Commissie is voorts niet van oordeel dat Interbank, bij het vaststellen van het rentetarief, op onaanvaardbare wijze van haar bevoegdheid gebruik heeft gemaakt.

5. Beslissing

De Commissie wijst de vordering af.

In artikel 5 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening is bepaald in welke gevallen beroep openstaat van bindende beslissingen van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Daarbij geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Op de website van Kifid vindt u praktische informatie over het instellen van beroep. Zie hiervoor www.kifid.nl/consumenten/hoe-wordt-uw-klacht-behandeld.

U kunt, binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak, bij de Voorzitter van de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening schriftelijk een verzoek indienen tot herstel van kennelijke vergissingen in de uitspraak. U moet daarbij met name denken aan correctie van reken- of schrijffouten en verbetering van namen en data. De volledige procedure met de termijnen die daarbij in acht moeten worden genomen staat beschreven in artikel 40 van het Reglement.